

Boek 'De huid-darm connectie' - © 2019

Door: Marcelline Goyen BSc huidtherapie

Inhoud

Voorwoord	5
Dankwoord	7
Afkortingen gebruikt in het boek	14
Vertalingen vanuit het Engels	16
Inleiding.....	17
1. De huid, functies en opbouw.....	19
De functies van de huid	20
De opbouw van de huid.....	22
2. Tight junctions in de huidbarrière	38
Samenvatting van de huidbarrière functies.....	47
3. Parameters van de huid.....	48
Hydratatie in het stratum corneum (SC).....	48
Natural Moisturizing Factor (NMF).....	55
Trans Epidermaal Waterverlies (TEWL)	56
Epidermaal calcium release (ECR).....	58
Vitamine D	61
Lichaamstemperatuur.....	65
Zweet	65
Sebum en de sebogenese	73
De zuurmantel en de huid pH	118
4. De huidontwikkeling vanaf geboorte	119
Vernix caseosa	120
Meconium.....	121
Postnatale ontwikkeling van de huid.....	122
5. Het humane microbioom	126
De humane microbiota als 'extern orgaan'	128

Terminologie microbioom	128
Het humane viroom	129
Human Microbiome Project (HMP)	130
Gut-Brain Axis ofwel de darm-hersenen connectie	130
Skin-Gut Axis ofwel de huid-darm connectie.....	131
6. De ontwikkeling van het humane microbioom	133
Geografische invloeden bij ontwikkeling microbioom	134
Ontwikkeling neonataal microbioom.....	134
De diverse humane microbiomen.....	143
7. Het darmmicrobiom	151
De samenstelling van de darmmicrobiota	151
De invloed van voeding op het darmmicrobiom	152
De functie van het darmmicrobiom.....	152
8. Het huidmicrobiom	154
De functie van de huidmicrobiota	155
De samenstelling van de huidmicrobiota	157
De huidmicrobiota: dominante fyta	158
De huidmicrobiota: dominante bacteriën	159
De residente huidmicrobiota	160
Opportunistisch: van gezond resident naar pathogeen.....	176
De transiënte huidmicrobiota.....	176
De fungi op de huid.....	180
Parasieten	201
Virussen	217
9. Huidmicrobiota en fysieke en genetische variaties	224
Huidmicrobiota en keratinocyten	224
Huidmicrobiota verschillen	224
De huidmicrobiota en omgevingsfactoren	231
10. Microbiota en het immuunsysteem.....	237
Communicatie tussen microbiota	239
Microbiële interacties met elkaar en het immuunsysteem	240

Microbiota en bescherming tegen astma en huidallergie	241
Hygiëne en de huidmicrobiota: nuttig of schadelijk?	242
11. Microbiota huid en darm en rol in ziekte en gezondheid	245
To be or not to be pathogen?	251
Microbiota dysbiose en de impact bij diverse aandoeningen	251
12. Voedingsbronnen voor en door microbiota.....	262
“Restaurant”-hypothese bij ontwikkeling microbiom neonaat	263
Veganist – vegetariër – omnivoor in relatie tot het microbiom.	265
Voedingsbronnen voor de huidmicrobiota	265
Voedingsbronnen voor de darmmicrobiota	266
Prebiotica & probiotica	272
Prebiotica en probiotica voor de huid	275
Het darmmicrobiom en antibiotica invloed.....	278
Je bent wat je eet:.....	281
13. De pH ofwel zuurgraad.....	282
Definitie pH	282
De pH in en op het lichaam.....	285
14. De zuurmantel van de huid	289
De zuurmantel:samenstelling	291
De functie van de zuurmantel.....	294
Een verstoorde zuurmantel: oorzaken en gevolgen	294
De pH mechanismen in de huid	295
De SC enzymen	298
NHE1 Na ⁺ /H ⁺ antiporter	299
De term ‘pH huid neutraal’	300
De pH buffercapaciteit van de huid	304
De pH meting van de huid	305
De huid pH verschillen	309
De huid pH en de huidmicrobiota	320
De huid pH verandering en consequenties.....	335
Huidverzorging.....	369

15.	Het immuunsysteem	375
	Het aangeboren en verworven immuunsysteem	375
	Virulentiefactoren	376
	Biofilm	379
	Bacteriofagen	380
	MIS (Mucosaal Immuun Systeem)	382
	Immuundeficiëntie stoornissen en risico op infecties	388
16.	Het immuunsysteem in de huid	390
	Cellen betrokken bij het huid immuunsysteem	392
	Sebumklieren en het immuunsysteem	401
	Glycanen en cel communicatie	401
	Receptoren	402
	Signaalstoffen	410
	Ontstekingsregelaar NF-kB	431
	Enzymen	432
	Invloeden op enzymen	448
	AMPs ofwel antimicrobiële peptiden	452
	S100 eiwitten	471
17.	Het immuunsysteem van de darmen	476
	Mucosablok ofwel mucosa barrière	478
	Communicatie in het Mucosablok	482
	Inflammaties en het darm immuunsysteem	485
	Zonuline en inflammatoire darmaandoeningen	487
18.	Immuunreacties bij voedselallergie	490
	Voedselallergie in relatie tot de huid	490
	Voedselallergie en huidmicrobiota	491
	Voedselallergie en darmmicrobiota	491
	Voedselallergie en tekorten	493
19.	Stressfactoren in het immuunsysteem	495
	UV-straling	495
	Vrije radicalen	502

ROS en oxidatieve stress	502
Oxidatieve stress respons	508
NO stikstofmonoxide in de huidbarrière	508
NO-synthasen NOS	514
ROS en NO biomarkers	515
Huidbeschadiging en wondgenezing	516
20. Antioxidatieve afweer	521
SPRR ofwel "small-proline rich region" proteïnen	521
Co-enzym Q10.....	521
Liponzuur (LA).....	522
Alpha-liponzuur ofwel thioctinezuur	522
Flavonoïden	522
Astaxanthine (ASX).....	523
Superoxidase dismutase (SOD).....	524
Glutathion	526
Cysteïne	526
Antioxidatieve vitamines.....	527
Wondgenezing, voeding en nutriënten	533
Zonbescherming in voeding en op de huid.....	534
Therapie bij ROS en RNS	536
21. Uitdagingen en mogelijkheden bij behandeling van huidziekten	538
22. INDEX:	541
23. Literatuurlijst.....	601